

Asia: VN/18947/2022-SM-46

Luonnos hallituksen esitykseksi laiksi yhteiskunnan kriittisen infrastruktuurin suojaamisesta ja häiriönsietokyvyn parantamisesta ja eräksi muiksi laeiksi

1.

Yleiset huomiot CER-direktiivin kansallisesta toteuttamistavasta, kuten esimerkiksi viranomaistoiminnan järjestämisestä ja valvontamallista

Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto MTK ry kiittää mahdollisuudesta kommentoida otsikon mukaisesta asiasta

CER-direktiivin ja ehdotetun lainsäädännön tarkoituksena on turvata yhteiskunnan toiminnan kannalta välttämättömien keskeisten ja keskinäisriippuvaisten palvelujen tarjonta, tunnistaa näitä keskeisiä palveluita tuottavat kriittiset toimijat, säätää kriittisten toimijoiden häiriönsietokykyyn liittyvistä velvoitteista, näiden velvoitteiden toteuttamisen valvonnasta ja tukea kriittisiä toimijoita näiden velvoitteiden täyttämiseksi. Ehdotettu lainsäädäntö tuo uusia tehtäviä ja velvoitteita niin viranomaistahoille kuin kriittisiksi toimijoiksi määriteltäville yrityksille.

Yhteiskunnan kriittisiä palveluita ja infrastruktuuria tuottavat tyypillisesti yritykset. Ottaen huomioon eri toimialojen erityispiirteet ja niihin liittyvän osaamisen näkökulman, MTK pitää tarkoituksenmukaisena tunnistaa kriittiset toimijat eri toimialoilla ministeriötasolla ja järjestää tarkoituksenmukainen valvonta hyödyntäen olemassa olevia valvontatoimintoja ja niitä kehittäen. Valvontamalli edellyttää kuitenkin koordinaatiota eri toimialojen yhdenmukaisten menettelyjen varmistamiseksi. MTK pitää tärkeänä, että toteuttamistapa kytkeytyy nykyiseen huoltovarmuusjärjestelmään, jonka elinkeinoelämän ja viranomaistahot yhdistävä verkostomainen toimintatapa on osoittautunut toimivaksi.

2.

Soveltamisalaa koskevat huomiot, kuten esimerkiksi kriittisen toimijan määrittäminen ja kriteeristön kattavuus

Direktiivin soveltamisalan kuuluu 11 toimialaa, joita ovat energia, liikenne, pankkiala, rahoitusmarkkinoiden

infrastruktuuri, terveys, juomavesi, jätevesi, digitaalinen infrastruktuuri, julkishallinto, avaruus sekä elintarvikkeiden tuotanto, jalostus ja jakelu. Elintarvikealan osalta CER-direktiiviä sovelletaan yleisen elintarvikeasetuksen (EY) N:o 178/2002 3 artiklan 2 alakohdassa määriteltyihin elintarvikeyrityksiin, jotka toimivat yksinomaan logistiikan ja tukkukaupan sekä laajamittaisen teollisen tuotannon ja jalostuksen alalla. Toimeenpanossa ei ehdoteta kansallisia laajennuksia soveltamisalaan. Lain soveltamisalaa olisi hyvä vielä selkeyttää mahdollisten tulkinnanvaraisuuksien poistamiseksi.

Maa- ja metsätalousministeriön nykyisessä sektorilainsäädännössä ei ole yrityksiä koskevaa yleistä varautumisvelvollisuutta, vaan varautuminen pohjautuu vapaaehtoisuuteen. MTK yhtyy hallituksen esitysluonnoksessa esitettyyn näkemykseen, että alkutuotannon osalta velvoitteiden säätäminen direktiivin mukaisella tarkkuudella olisi haastavaa kriittisten toimijoiden määrittelyn osalta, ottaen huomioon muun muassa alkutuotannon hajautuneen toiminnan.

Alkutuotannossa toimii yli 40 000 yritystä, jotka keskimäärin ovat kooltaan lähinnä mikroyrityksiä. Direktiivin velvoitteet aiheuttaisivat sekä valvoville viranomaisille että alkutuotannon yrityksille merkittävän hallinnollisen taakan ja kustannukset. MTK pitää perusteltuna, että alkutuotannon yritykset ovat rajattu soveltamisalan ulkopuolelle. Lisäksi MTK pitää tärkeänä hallituksen esitysluonnokseen sisältyvää toteamusta, että lakiesitys ei heikennä huoltovarmuustoiminnan toimintamallia niiden toimijoiden osalta, joita ei määritellä direktiivin mukaisiksi kriittisiksi toimijoiksi.

3.

Vaikutustenarviointia koskevat huomiot, kuten esimerkiksi yhteiskunnalliset vaikutukset, taloudelliset vaikutukset yrityksille, hallinnollinen taakka ja muut kustannukset sekä vaikutukset yritysten toimintaan

Lakiluonnoksen vaikutusten arviointi kaipaa vielä täydennyksiä. CER-kokonaisuuteen esitetään julkishallinnolle 12 miljoonan määrärahalisäyksiä vuosille 2025 - 2028. Lakiluonnoksesta puuttuu lähes kokonaan yritysvaikutusten arviointi. Mikäli sääntelystä aiheutuvat kustannukset yrityksille ja hallinnollinen taakka jäävät elinkeinoelämän harteille, heikentää se yritysten kilpailukykyä ja direktiivillä tavoiteltua yhteiskunnan taloudellisten toimintojen ylläpitämistä. Laissa tulisi määritellä erilaiset tukitoimet kriittisiksi määriteltäville toimijoille.

4.

Valvontaa koskevat huomiot

-

5.

Laiminlyöntimaksua koskevat huomiot

-

6.

Miten arvioitte turvallisuusselvityslakia koskevan esityksen tarpeellisuutta ja muotoilua? Millaisia turvallisuusvaikutuksia esityksellä olisi?

-

7.

Miten arvioitte satamien turvallisuusselvityksiä koskevan esityksen tarpeellisuutta ja muotoilua? Millaisia toiminnallisia ja taloudellisia vaikutuksia esityksellä olisi? Millaisia turvallisuusvaikutuksia esityksellä olisi?

-

8.

CER-yleislain 28 §:ään liittyen, miten arvioitte säännösehdotuksia, jotka koskevat muiden EU-jäsenvaltioiden rikosrekisteritietojen käyttämistä kriittisen toimijan työntekijästä tehtävässä turvallisuusselvityksessä (1. lakiesityksen 28§ sekä 3. ja 4. lakiesitys)?

-

9.

Muut huomiot

-

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

-

Lasseikki Markus
Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto MTK r.y.